Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

27 päivänä kesäkuuta 2013 *

Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 94/22/EY — Hiilivetyjen etsintää, hyödyntämistä ja tuotantoa koskevien lupien antamisen ja käytön edellytykset — Syrjimätön pääsy tällaiseen toimintaan

Asiassa C-569/10,

jossa on kyse SEUT 258 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 3.12.2010,

Euroopan komissio, asiamiehinään K. Herrmann ja M. Owsiany-Hornung, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Puolan tasavalta, asiamiehinään M. Szpunar, M. Drwięcki ja B. Majczyna, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J.-C. Bonichot, C. Toader, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 20.6.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.11.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, että Puolan tasavalta ei ole noudattanut hiilivetyjen etsintään, hyödyntämiseen ja tuotantoon tarkoitettujen lupien antamisen ja käytön edellytyksistä 30.5.1994 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/22/EY (EYVL L 164, s. 3) 2 artiklan 2 kohdan, 3 artiklan 1 kohdan ja 5 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että kaikilla kiinnostuneilla osapuolilla on syrjimätön pääsy hiilivetyjen etsintä-, tutkimis- ja tuotantotoimintaan ja että luvat näiden toimintojen harjoittamiseen myönnetään noudattaen menettelyä, jonka mukaan kaikki kiinnostuneet osapuolet voivat jättää hakemuksen ja jossa noudatetaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä ennen sen kauden alkua, jolloin hakemukset on jätettävä, julkaistuja arviointiperusteita.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

2 Direktiivin 94/22 1 artiklan 3 kohdassa määritellään ”luvan”käsite siten, että sillä tarkoitetaan ”lakia, asetusta, hallinnollista määräystä tai sopimukseen perustuvaa määräystä taikka näihin perustuvaa [toimea], joilla jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset valtuuttavat yrityksen käyttämään tietyllä maantieteellisellä alueella, omaan lukuun ja omalla riskillä, yksinoikeutta hiilivetyjen etsintään, hyödyntämiseen ja tuotantoon. Lupa voidaan antaa erikseen yhdelle tai useammalle toimelle tai yhtaikaa usealle toimelle.”

3 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioille jää edelleen oikeus määrittää alueellaan olevat alueet, joilla hiilivetyjen etsintää, hyödyntämistä ja tuotantoa voidaan harjoittaa.

2. Jäsenvaltioiden on aina, kun alue avataan 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön, valvottava, ettei edellä tarkoitettujen toimien harjoittamisessa tai niihin pääsyssä syrjitä mitään yritystä.

Jäsenvaltio voi kuitenkin kansalliseen turvallisuuteen perustuvista syistä kieltää pääsyn näihin toimiin tai niiden harjoittami[sen] yritykseltä, joka on tosiasiallisesti kolmannen maan tai kolmannen maan kansalaisten määräysvallassa.”

4 Direktiivin 94/22 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että luvat annetaan noudattaen menettelyä, jonka mukaan kaikki kiinnostuneet osapuolet voivat jättää hakemuksen 2 tai 3 kohdan mukaisesti.

2. Edellä tarkoitettu menettely aloitetaan:

a) toimivaltaisten viranomaisten aloitteesta julkaisemalla Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä hakemuspyyntöilmoitus vähintään 90 päivää ennen hakemusten viimeistä jättöpäivää; tai

b) julkaisemalla Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä hakemuspyyntöilmoitus sen jälkeen kun jokin yritys on jättänyt hakemuksen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta, mitä 2 artiklan 1 kohdassa säädetään. Muiden yritysten on jätettävä hakemuksensa vähintään 90 päivän kuluessa edellä tarkoitetusta julkaisemispäivästä.

Ilmoituksessa on eriteltävä lupatyyppi ja maantieteellinen alue, jota tai jonka osaa hakemus koskee tai on koskenut, sekä suunniteltu luvanantamispäivä tai määräaika, johon mennessä lupa aiotaan antaa.

Jos etusija annetaan yrityksille, jotka ovat luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, tästä on oltava maininta ilmoituksessa.

– –

5. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuna luvan antamisena ei pidetä:

– –

b) luvan antamista yritykselle, jolla on toisenlainen lupa ja tämän viimeksi mainitun luvan hallussa pitäminen sisältää oikeuden antaa edellä tarkoitettu lupa;

– –”

5 Direktiivin 94/22 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että

1. luvat annetaan kaikissa tapauksissa seuraavien arviointiperusteiden perusteella:

   a) yritysten tekninen ja taloudellinen toimintakyky,

      ja

   b) tapa, jolla etsintä-, hyödyntämis- ja tuotantotoimet kyseisellä maantieteellisellä alueella aiotaan toteuttaa;

   sekä tarvittaessa

   c) hinta, jonka yritys on valmis maksamaan luvasta, jos lupa on myynnissä;

   d) muu asianmukainen puolueeton arviointiperuste, jota voidaan soveltaa ketään syrjimättä lopullisen valinnan tekemiseksi sellaisen kahden tai useamman hakijan kesken, jotka ovat a ja b kohdassa ja tarvittaessa c kohdassa tarkoitettujen arviointiperusteiden soveltamisen jälkeen tasavertaisessa asemassa.

   – –

Arviointiperusteet on laadittava ja julkaistava Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä ennen sen kauden alkua, jolloin hakemukset on jätettävä. Jäsenvaltiot, jotka ovat jo julkaisseet arviointiperusteensa omissa virallisissa lehdissään, voivat julkaista Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä ainoastaan viittaukset julkaisemiseen niiden omassa virallisessa lehdessä. Kaikki arviointiperusteiden muutokset on kuitenkin julkaistava kokonaisuudessaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä;

2. toimien toteuttamista ja lopettamista koskevat edellytykset ja vaatimukset, joita hakemusten jättöaikana voimassa olevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaan sovelletaan kuhunkin lupatyyppiin ja jotka ilmenevät itse luvasta tai on hyväksyttävä ennen luvan antamista, on laadittava, ja niiden on oltava koko ajan niiden yritysten saatavilla, joita asia koskee. Edellä 3 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa ne voidaan toimittaa saataville vasta päivänä, josta alkaen lupahakemuksia voidaan jättää;

– –”

6 Mainitun direktiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on valvottava 2 kohtaa soveltamalla tai maksamalla rahana tai hiilivetyinä, että 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen edellytysten ja vaatimusten sekä yksittäiseen lupaan liittyvien erinäisten velvoitteiden perusteena on yksinomaan tarve varmistaa, että lupahakemuksen kohteena olevalla alueella suoritettavat toimet toteutetaan moitteettomasti.

2. Jäsenvaltiot voivat määrätä 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimien toteuttamiselle edellytyksiä ja vaatimuksia siltä osin kuin se on perusteltua kansallisen turvallisuuden, yleisen järjestyksen, kansanterveyden, liikenneturvallisuuden, ympäristönsuojelun, biologisten varojen suojelun ja taiteellisesti, historiallisesti ja arkeologisesti arvokkaiden kansallisaarteiden suojelun, yritysten ja niiden työntekijöiden turvallisuuden, hiilivetyvarojen järkevän käytön (esimerkiksi hiilivetyvarojen hyödyntämisasteen tai niiden uusiutumisen optimoinnin) tai verotulojen varmistamisen kannalta.”

Puolan oikeus

7 Direktiivi 94/22 saatettiin osaksi Puolan oikeutta 4.2.1994 annetulla geologista ja kaivostoimintaa koskevalla lailla, sellaisena kuin se on muutettuna (Dz. U. 2005, nro 228, järjestysnumero 1947; jäljempänä geologista ja kaivostoimintaa koskeva laki), ja kaivosoikeuksien myöntämistä koskevasta hankintamenettelystä 21.6.2005 annetulla ministerineuvoston asetuksella (Dz. U., nro 135, järjestysnumero 1131; jäljempänä ministerineuvoston asetus).

8 Kyseisessä laissa erotetaan toisistaan kaivosoikeus, jonka myöntää valtio mineraaliesiintymien omistajana, sekä ympäristöministeriön myöntämä toimilupa. Hiilivetyjen etsintä-, tutkimis- ja tuotantotoiminnan harjoittamiseen Puolassa vaaditaan sekä kaivosoikeus että toimilupa.

9 Geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 9 §:ssä säädetään, että kaivosoikeuksien haltijalla on voimassa olevissa laeissa ja kaivosoikeussopimuksessa määrätyissä rajoissa muut henkilöt poissulkeva oikeus harjoittaa jonkin tietyn kaivosmineraalin etsintä-, tutkimis- ja tuotantotoimintaa ja näissä rajoissa kaivosoikeuksien haltija voi myös itse määrätä oikeuksiensa käyttämisestä.

10 Geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 10 §:n 1 momentissa säädetään, että kaivosoikeudet myönnetään maksua vastaan sopimuksella, jonka tekeminen edellyttää kaivostoimiluvan saamista.

11 Geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 11 §:n 2–4 momentissa säädetään seuraavaa:

”2. maakaasun, öljyn ja niiden luonnollisten johdannaisten sekä kivihiilikerrostumissa olevan metaanin etsintää, tutkimista ja tuotantoa koskevat kaivosoikeudet myönnetään kilpailumenettelyssä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 12 §:n 1 momentin soveltamista.

– –

3. Toimilupien myöntämisestä vastaavilla viranomaisilla on toimivalta käynnistää kaivosoikeuksien myöntämistä koskeva kilpailumenettely.

4. Ministerineuvosto vahvistaa asetuksella säännöt, jotka koskevat kaivosoikeuksien hankkimista koskevan kilpailuilmoituksen julkaisemista sekä tietoja, jotka on sisällytettävä ilmoituksiin, vaatimuksia, jotka tarjoajien ja tarjousten on täytettävä, tarjousten tekemiselle varattua määräaikaa, kilpailumenettelyn päättymispäivää ja periaatteita ja yksityiskohtaisia menettelytapoja, jotka koskevat kilpailumenettelyn järjestämistä ja toteuttamista sekä kilpailulautakunnan kutsumista ja työskentelyä.”

12 Kyseisen lain 12 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Yritys, joka on aiemmin tutkinut valtion omistamaa mineraaliesiintymää ja laatinut sitä koskevat asiakirjat ja joka on laatinut geologisen dokumentaation riittävän tarkasti mineraalien tuotantoa koskevan toimiluvan saamiseksi, voi vaatia itselleen etuoikeutta kaivosoikeuksien saamiseen kyseiselle alueelle.

– –

3. Edellä 1 momentissa tarkoitettu etuoikeus raukeaa kahden vuoden kuluttua geologisen dokumentaation hyväksymistä koskevan hallintoviranomaisen päätöksen vastaanottamisesta.”

13 Geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 15 §:n 1 momentin mukaan kaivostoimilupa vaaditaan ”1) mineraaliesiintymien etsimiseen ja tutkimiseen, 2) kaivosmineraalien tuotantoon”. Muiden kuin kyseisessä laissa säädettyjen tapausten osalta saman pykälän 2 momentissa viitataan 2.7.2004 annettuun elinkeinovapauslakiin (Dz. U., nro 173, järjestysnumero 1807).

14 Geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 17 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kaivostoimiluvan antamiselta voidaan edellyttää vakuuden asettamista toimiluvalla harjoitettavasta toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien korvausvaateiden varalta, jos se on perusteltua erityisen tärkeän valtiollisen edun tai yleisen edun vuoksi, kuten erityisesti ympäristönsuojeluun liittyvän edun vuoksi.

2. Toimiluvassa vahvistetaan edellä 1 momentissa tarkoitetun vakuuden muoto ja määrä harjoitetun toiminnan tyypin, toimiluvan kattaman alueen, sen ajanjakson, joksi toimilupa on myönnetty, ja kyseisestä toiminnasta ympäristölle aiheutuvan haitan perusteella.”

15 Geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 18 §:n 1 momentin 2 b kohdassa säädetään, että kaivostoimilupaa koskevassa hakemuksessa on mainittava hakijan yritysrekisteri- tai elinkeinorekisterinumero.

16 Kyseisen lain 20 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan kaivosmineraalien tuotantoa koskevaan toimilupahakemukseen on liitettävä myös selvitys siitä, että hakijalla on oikeus käyttää geologista dokumentaatiota.

17 Geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 47 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Sillä, joka on maksanut tämän lain perusteella tehtyjen päätösten nojalla tehdystä geologisesta työstä aiheutuneet kustannukset, on yksinoikeus käyttää työstä saatuja geologisia tietoja maksutta tieteellisiin ja tutkimustarkoituksiin sekä tässä laissa säänneltyyn toimintaan. Tämä yksinoikeus raukeaa viiden vuoden kuluttua tietojen lähteenä olevien geologisten töiden taikka muun lailla tai asetuksella säännellyn toiminnan sallimisesta tehdyn päätöksen voimassaolon päättymisestä. Tällä tavoin hankittujen geologisten tietojen käyttöoikeuksien haltija voi luovuttaa tiedot muiden käyttöön, jollei kaivostoimiluvassa tai geologista työtä koskevan hankesuunnitelman hyväksymispäätöksessä toisin määrätä.”

18 Ministerineuvoston asetuksen 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kilpailuilmoituksen erityisissä edellytyksissä on täsmennettävä muun muassa seuraavat seikat:

– –

4) tiedot asiakirjoista, jotka tarjoajan on esitettävä voidakseen osoittaa täyttävänsä vaaditut edellytykset, muun muassa yritysrekisteriote ja ilmoitus, ettei tarjoajaa ole suljettu kilpailumenettelyn ulkopuolelle 5 §:n 2 momentin nojalla

5) tarjousten objektiiviset arviointiperusteet, joilla taataan vilpitöntä kilpailua koskevien periaatteiden noudattaminen ja määritetään niiden merkitys

– –

2. Kilpailumenettelyn järjestäjän on tarjoajan kirjallisesta pyynnöstä annettava viimeksi mainitun käyttöön kilpailumenettelyn erityiset edellytykset ilmoituksen julkaisemispäivästä lähtien.

3. Tarjoaja voi pyytää kilpailumenettelyn järjestäjältä selityksiä kilpailumenettelyä koskevista erityisistä edellytyksistä viimeistään 14 päivää ennen tarjouksien esittämiselle varatun määräajan päättymistä.

4. Kilpailumenettelyn järjestäjän on lähetettävä välittömästi nämä selitykset kaikille tarjoajille ilmaisematta pyynnön alkuperää. Selitysten katsotaan olevan sitovia kaikkien tarjoajien osalta.

– –

6. Kilpailumenettelyn järjestäjän on jatkettava tarjousten esittämiselle varattua määräaikaa, jotta tarjoajat voivat ottaa tarjouksessaan huomioon saadut selitykset tai kilpailumenettelyn erityisten edellytysten muutokset.”

Tosiseikat ja oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

19 Komissio osoitti Puolan tasavallalle 23.3.2007 virallisen huomautuksen, jossa se totesi, että geologista ja kaivostoimintaa koskeva laki ei ollut yhteensopiva direktiivin 94/22 2 artiklan 2 kohdan, 3 artiklan 1 kohdan ja 5 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa.

20 Puolan tasavalta vastasi viralliseen huomautukseen 23.5.2007 päivätyllä kirjeellä, jossa se totesi pääasiallisesti saattaneensa direktiivin 94/22 asianmukaisesti osaksi kansallista oikeuttaan.

21 Komissio osoitti Puolan tasavallalle 31.1.2008 perustellun lausunnon, jossa se toisti kaikki virallisessa huomautuksessa esittämänsä väitteet.

22 Puolan tasavalta vaati 20.3.2008 päivätyssä kirjeessä rikkomismenettelyn lopettamista mutta ei asettanut kyseenalaiseksi perustellussa lausunnossa esitettyjen väitteiden perusteltavuutta ja totesi, että geologista ja kaivostoimintaa koskevan uuden lain valmistelutöissä oli voitu ”poistaa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämiset”ja kumota ”komission kyseenalaistamat säännökset”. Kyseinen jäsenvaltio ilmoitti lisäksi komissiolle, että se toimittaisi sille tätä lakiesitystä koskevan aikataulun vuoden 2008 kesäkuun loppuun mennessä.

23 Puolan tasavalta ilmoitti 27.4.2010 päivätyllä kirjeellä komissiolle, että kyseinen lakiesitys oli edennyt 18.11.2008 Puolan parlamentin käsittelyyn; parlamentti ei ollut vielä ehtinyt hyväksyä sitä vuonna 2009, mutta uusi laki annettaisiin komissiolle tiedoksi heti kun se olisi annettu.

24 Tässä tilanteessa komissio nosti nyt käsiteltävän kanteen.

Kanne

Tutkittavaksi ottaminen

25 Puolan tasavalta väittää, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että kanteessa esitetyt väitteet eivät ole samat kuin ne, jotka oli esitetty oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä.

26 Komissio vastaa, että oikeusriidan kohde ja oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä esitetyt väitteet ovat samat kuin ne, joihin kanne perustuu. Puolan tasavallan viittaamat kanteen otteet eivät sisällä uusia väitteitä vaan yksityiskohtaisemmat oikeudelliset perustelut, joilla tuetaan komission jo perustellussa lausunnossa esittämiä väitteitä.

27 Komissio toteaa lisäksi, että joka tapauksessa on niin, että vaikka katsottaisiin, että kanteeseen sisältyy uusia väitteitä, vain ne – mutta ei kaikkia tässä kanteessa esitettyjä väitteitä – voitaisiin jättää tutkimatta.

28 Ennen Puolan tasavallan esittämien oikeudenkäyntiväitteiden ratkaisemista on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn tarkoituksena on antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle yhtäältä tilaisuus täyttää unionin oikeuden mukaiset velvoitteensa ja toisaalta tilaisuus puolustautua asianmukaisesti komission esittämiä väitteitä vastaan. SEUT 258 artiklan nojalla nostetun kanteen kohde rajataan näin ollen kyseisessä määräyksessä tarkoitetussa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä. Kanteen perusteena ei siis saa olla muita syitä kuin perustellussa lausunnossa mainitut syyt (ks. mm. asia C-152/98, komissio v. Alankomaat, tuomio 10.5.2001, Kok., s. I-3463, 23 kohta ja asia C-340/10, komissio v. Kypros, tuomio 15.3.2012, 21 kohta). Kanteen on erityisesti perustuttava samoihin syihin ja perusteisiin kuin perusteltu lausunto (ks. mm. asia C-50/09, komissio v. Irlanti, tuomio 3.3.2011, Kok., s. I-873, 93 kohta), jossa on esitettävä johdonmukaisesti ja yksityiskohtaisesti ne syyt, joiden vuoksi komissio päätyi siihen käsitykseen, että kyseinen jäsenvaltio ei ole noudattanut unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan (ks. mm. asia C-274/07, komissio v. Liettua, tuomio 11.9.2008, Kok., s. I-7117, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Tällä vaatimuksella ei kuitenkaan edellytetä, että perustellussa lausunnossa mainitut ja kanteessa esitetyt kansalliset säännökset vastaisivat aina täysin toisiaan (ks. asia C-11/95, komissio v. Belgia, tuomio 10.9.1996, 74 kohta ja asia C-283/07, komissio v. Italia, tuomio 22.12.2008, 22 kohta).

30 Jos komissio ei ole kuitenkaan ilmoittanut oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn kuluessa, että oikeudenkäynnin kohde eli jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen, johon kyseisen jäsenvaltion väitetään syyllistyneen, ulottuu tässä menettelyssä täsmennettyjä kansallisia säännöksiä pidemmälle, kanne on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee muita kuin oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä mainittuja kansallisia säännöksiä (ks. vastaavasti asia 166/82, komissio v. Italia, tuomio 7.2.1984, Kok., s. 459, 19–22 kohta ja asia C-243/89, komissio v. Tanska, tuomio 22.6.1993, Kok., s. I-3353, 15–17 kohta). Tällaisessa tapauksessa näet väitetyn jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen syitä ja näin ollen noudattamatta jättämisen perustaa on laajennettu ilman, että kyseisellä jäsenvaltiolla on ollut tilaisuus yhtäältä täyttää unionin oikeuden mukaiset velvoitteensa ja toisaalta puolustautua asianmukaisesti komission esittämiä väitteitä vastaan.

Ensimmäinen kanneperuste

– Asianosaisten lausumat

31 Komissio toteaa ensimmäisestä kanneperusteesta, joka koskee direktiivin 94/22 2 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan väitettyä rikkomista, että osapuolia syrjitään hiilivetyjen etsintä-, tutkimis- ja tuotantotoimintaan pääsyssä ja näiden toimien harjoittamisessa. Se toteaa erityisesti, että geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 47 §:n 3 momentissa säädetty, mineraaliesiintymien tutkimiseen myönnetyn kaivostoimiluvan perusteella geologisia töitä toteuttaneen yrityksen yksinoikeus käyttää geologisia tietoja maksutta ja saman lain 20 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetty velvollisuus selvittää kaivosmineraalien tuotantoa koskevassa toimilupahakemuksessa, että hakijalla on oikeus käyttää geologista dokumentaatiota, ovat vastoin periaatetta, jonka mukaan kaikilla kiinnostuneilla osapuolilla on syrjimätön pääsy hiilivetyjen tuotantotoimintaan.

32 Puolan tasavalta väittää, että tämä väite on esitetty ensimmäisen kerran unionin tuomioistuimessa käytävässä oikeudenkäynnissä ja että se on näin ollen jätettävä tutkimatta.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Vaikka onkin totta, että komissio on tyytynyt väittämään perustellussa lausunnossa pääasiallisesti, että Puolan tasavalta ei ole varmistanut syrjimätöntä pääsyä hiilivetyjen etsintä-, tutkimis- ja tuotantotoimiin, koska se on asettanut kaivostoimiluvan hakijoille geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 20 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetyn kaltaisen velvoitteen esittää selvitys oikeudesta käyttää geologista dokumentaatiota, on todettava, että tällaisen velvoitteen välttämättömänä edellytyksenä on nyt käsiteltävässä asiassa se, että saman lain 47 §:n 3 momentin nojalla yksinoikeus käyttää maksutta tällaista dokumentaatiota kuuluu sille, joka on toteuttanut mineraaliesiintymien tutkimiseen myönnetyn kaivostoimiluvan perusteella geologiset työt.

34 Näin ollen on katsottava, että kannekirjelmässä tehdyllä viittauksella tähän geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain toiseen säännökseen on selostettu tarkemmin komission jo perustellussa lausunnossa esittämää väitettä.

35 Näin ollen Puolan tasavallan ensimmäisen kanneperusteen osalta esittämä oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

Toinen kanneperuste

– Asianosaisten lausumat

36 Komissio väittää toisesta kanneperusteesta, joka koskee direktiivin 94/22 3 artiklan 1 kohdan väitettyä rikkomista, että Puolan tasavalta ei erityisesti ole säätänyt tämän direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun luvan myöntämisen osalta, että sekä kaivosoikeus että toimilupa on myönnettävä kilpailumenettelyssä sellaisin menettelytavoin, joilla taataan, ettei ketään syrjitä lupamenettelyssä. Komission mukaan myös geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 12 §:ssä geologisen dokumentaation käyttöoikeuksien haltijalle annettu etuoikeus on vastoin tätä kilpailumenettelyä koskevaa vaatimusta. Lisäksi komissio toteaa, että elinkeinovapauslain 52 §:ssä säädetään kilpailumenettelyn järjestämisestä vain, jos niiden yritysten lukumäärä, jotka täyttävät toimiluvan myöntämisedellytykset ja tarjoavat takeet toimiluvan kattaman toiminnan moitteettomasta toteuttamisesta, ylittää myönnettävien toimilupien lukumäärän.

37 Komissio väittää kanteessaan lisäksi, että kyseisen lain 53 §:n 4 momentissa edellytetään, että tarjous tehdään puolaksi, mikä on vastoin periaatetta, jonka mukaan on mahdollistettava se, että kaikki kiinnostuneet osapuolet voivat tehdä hiilivetyjen etsintä-, tutkimis- ja tuotantotoiminnan harjoittamista koskevan hakemuksen. Komissio on kuitenkin luopunut tästä väitteestä vastauskirjelmässään.

38 Puolan tasavalta vaatii, että nämä väitteet on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että ne on esitetty ensimmäisen kerran unionin tuomioistuimessa käytävässä oikeudenkäynnissä.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

39 Väitteestä, jonka mukaan Puolan tasavalta ei ole säätänyt direktiivin 94/22 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun luvan myöntämisen osalta, että sekä kaivosoikeus että toimilupa on myönnettävä kilpailumenettelyssä sellaisin menettelytavoin, joilla taataan, ettei ketään syrjitä lupamenettelyssä, on riittävää todeta, että tämä väite sisältyy jo perusteltuun lausuntoon. Näin ollen tämä väite voidaan ottaa tutkittavaksi nyt käsiteltävänä olevan kanteen yhteydessä.

40 Väitettä, jonka mukaan geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 12 §:ssä geologisen dokumentaation käyttöoikeuksien haltijalle annettu etuoikeus on vastoin kilpailumenettelyä koskevaa vaatimusta, ei ole mainittu perustellussa lausunnossa. Tästä seuraa, että tämä väite on jätettävä tutkimatta.

41 Väitettä, joka koskee sitä, että elinkeinovapauslain 52 §:ssä säädetään kilpailumenettelyn järjestämisestä vain, jos niiden yritysten lukumäärä, jotka täyttävät toimiluvan myöntämisedellytykset ja tarjoavat takeet toimiluvan kattaman toiminnan moitteettomasta toteuttamisesta, ylittää myönnettävien toimilupien lukumäärän, ei ole myöskään mainittu perustellussa lausunnossa. Se on näin ollen jätettävä tutkimatta.

42 Koska komissio on luopunut väitteestä, joka koskee elinkeinovapauslain 53 §:n 4 momentissa säädettyä vaatimusta, jonka mukaan tarjous on tehtävä puolaksi, sitä ei ole enää tarpeen käsitellä.

Kolmas kanneperuste

– Asianosaisten lausumat

43 Komissio toteaa kolmannesta kanneperusteesta, joka koskee direktiivin 94/22 5 artiklan 1 ja 2 kohdan väitettyä rikkomista, erityisesti, että Puolan lainsäädännössä ei panna asianmukaisesti täytäntöön vaatimusta tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen arviointiperusteiden julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Komissio väittää lisäksi kanteessaan, että Puolan tasavalta on asettanut samalle tasolle yhtäältä tarjoajien teknistä ja taloudellista toimintakykyä koskevan arviointiperusteen ja geologisten töiden laajuutta ja niitä varten käytettävää teknologiaa koskevan arviointiperusteen ja toisaalta määrän, joka on esitetty maksuksi kaivosoikeuksien myöntämisestä. Komissio on peruuttanut tämän viimeksi mainitun väitteen istunnossa.

44 Puolan tasavalta väittää, että nämä väitteet on jätettävä tutkimatta, koska niitä ei ole esitetty perustellussa lausunnossa.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

45 Ensimmäisestä väitteestä, joka koskee sitä, että Puolan lainsäädännössä ei panna asianmukaisesti täytäntöön vaatimusta direktiivin 94/22 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen arviointiperusteiden julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on todettava, että tämä väite on esitetty perustellussa lausunnossa. Se voidaan näin ollen tutkia.

46 Koska komissio on peruuttanut nyt käsiteltävän tuomion 43 kohdassa mainitun väitteen, sitä ei ole enää tarpeen käsitellä.

Asiakysymys

Ensimmäinen kanneperuste

47 Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee direktiivin 94/22 2 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan väitettyä rikkomista, jakautuu kahteen osaan.

Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

48 Komissio väittää ensimmäisen kanneperusteensa ensimmäisessä osassa, että koska geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 18 §:n 1 momentin 2 b kohdassa edellytetään, että kaivostoimilupaa koskevassa hakemuksessa on mainittava hakijan yritysrekisteri- tai elinkeinorekisterinumero Puolassa, Puolan lainsäädännössä syrjitään toimiluvan myöntämistä koskevaan menettelyyn pääsyn osalta muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneita toimijoita, koska ne voivat hakea kaivostoimilupaa vain, jos niillä on Puolassa rekisteröity yritys.

49 Puolan tasavalta vastaa, että toimiluvan hakemisvaihetta koskevalla kotipaikkavelvoitteella ei estetä kyseisen taloudellisen toiminnan harjoittamista, koska tämä vaihe liittyy sen valvontaan, noudattaako toimija muodollisia vaatimuksia, ja johtaa normaalisti toimiluvan myöntämiseen.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

50 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivin 94/22 2 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on valvottava, ettei hiilivetyjen etsintää, tutkimista ja tuotantoa koskevien toimien harjoittamisessa tai niihin pääsyssä syrjitä mitään yritystä alueilla, jotka avataan näiden toimien harjoittamiseen.

51 Geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 18 §:n 1 momentin 2 b kohdassa, siltä osin kuin siinä edellytetään, että toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneella taloudellisella toimijalla, joka haluaa saada toimiluvan hiilivetyjen etsintä-, tutkimis- ja tuotantotoimintaa varten Puolassa, on oltava kotipaikka tai toimipaikka Puolassa jo ennen kuin hänelle myönnetään toimilupa, tehdään pääsy kyseisen taloudellisen toiminnan harjoittamiseen vaikeammaksi tälle toimijalle kuin pääasiallisesti Puolaan sijoittautuneelle toimijalle. Kyseisessä säännöksessä näet vaaditaan, että toimilupaa hakevan taloudellisen toimijan on tehtävä investointeja, jotka saattavat olla myös huomattavia, vaikka ei ole varmaa, että sille myönnetään tällainen toimilupa.

52 Geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 18 §:n 1 momentin 2 b kohta on näin ollen ristiriidassa direktiivin 94/22 2 artiklan 2 kohdan kanssa.

53 Puolan tasavallan esiin tuoma seikka, jonka mukaan tiettyä aluetta koskevan toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on vain, että hakija noudattaa tiettyjä muodollisia edellytyksiä ja hankkii kaivosoikeudet tällä alueella, ei ole omiaan asettamaan kyseenalaiseksi edellisessä kohdassa tehtyä toteamusta. Yhtäältä näet ei voida pitää itsestään selvyytenä, että hakija täyttää kaikissa tapauksissa toimiluvan myöntämisedellytykset, ja toisaalta kyseinen jäsenvaltio on itse myöntänyt, että eräässä tapauksessa toimilupaa ei ollut myönnetty.

54 Näin ollen ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa on hyväksyttävä.

Ensimmäisen kanneperusteen toinen osa

– Asianosaisten lausumat

55 Komissio väittää ensimmäisen kanneperusteensa toisessa osassa, että geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 47 §:n 3 momentissa säädetyn, mineraaliesiintymien tutkimiseen myönnetyn kaivostoimiluvan perusteella geologisia töitä toteuttaneen yrityksen yksinoikeus käyttää geologisia tietoja maksutta ja saman lain 20 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetty velvollisuus selvittää kaivosmineraalien tuotantoa koskevassa toimilupahakemuksessa, että hakijalla on oikeus käyttää geologista dokumentaatiota, ovat vastoin periaatetta, jonka mukaan kaikilla kiinnostuneilla osapuolilla on syrjimätön pääsy hiilivetyjen tuotantotoimiin. Osapuolta, joka on saanut aiemmin hiilivetyesiintymien tutkintaa koskevan toimiluvan, suositaan komission mukaan muihin mineraalien tuotantoa koskevasta toimiluvasta kiinnostuneisiin osapuoliin verrattuna.

56 Puolan tasavalta toteaa tämän osalta, että Puolan oikeuden nojalla kaikilla kiinnostuneilla osapuolilla on yhtäläinen ja syrjimätön pääsy hiilivetyjen etsintää ja tutkimista koskeviin toimilupiin. Näin ollen kaikilla osapuolilla on mahdollisuus laatia mineraaliesiintymää koskevia asiakirjoja toteuttamalla tähän liittyvän geologisen dokumentaation ja saada tämän seurauksena yksinoikeus käyttää näitä geologisia tietoja.

57 Puolassa sovellettavat säännöt, joissa annetaan oikeus käyttää geologisia tietoja yksiköille, jotka ovat vastanneet näiden tietojen hankkimiseksi välttämättömistä kustannuksista, perustuvat Puolan tasavallan mukaan yhteen Puolan oikeuden ja unionin oikeuden perusperiaatteeseen eli omistusoikeuden ja muiden varallisuusoikeuksien kunnioittamisen periaatteeseen.

58 Puolan tasavallan mukaan geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 47 §:n 3 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 94/22 3 artiklan 5 kohdan b alakohta, jossa säädetään, että saman 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuna luvan antamisena ei pidetä luvan antamista yritykselle, jolla on toisenlainen lupa, kun tämän viimeksi mainitun luvan hallussa pitäminen sisältää oikeuden saada edellä tarkoitettu lupa.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

59 On muistutettava, että geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 10 §:n 1 momentin ja 11 §:n 2 momentin mukaan maakaasun, öljyn ja niiden luonnollisten johdannaisten sekä kivihiilikerrostumissa olevan metaanin etsintää, tutkimista ja tuotantoa koskevat kaivosoikeudet myönnetään kilpailumenettelyssä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta saman lain 12 §:n 1 momentin soveltamista, ja kaivosoikeudet myönnetään maksua vastaan sopimuksella, jonka tekeminen edellyttää kaivostoimiluvan saamista.

60 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 81 kohdassa, geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 47 §:n 3 momentista ja 20 §:n 2 momentin 1 kohdasta yhdessä luettuina seuraa, että yritys, joka on voittanut hiilivetyjen tuotantoa koskeviin kaivosoikeuksiin liittyvän kilpailumenettelyn, ei voi viiden vuoden yksinoikeusjakson aikana saada mineraalien tuotantoa koskevaa toimilupaa, jos geologiset työt aiemmin toteuttanut yritys, jolla on näin ollen yksinoikeus käyttää geologista dokumentaatiota, ei luovuta sitä kyseisen yrityksen käyttöön.

61 Näin ollen on niin, että kyseisellä järjestelmällä, jossa myönnetään edullisempi asema viiden vuoden ajanjaksona yritykselle, joka on jo harjoittanut etsintä- ja tutkimistoimintaa, tehdään yritykselle, joka ei ole harjoittanut kyseisten esiintymien etsintä- ja tutkimistoimintaa, joka tapauksessa vaikeammaksi tai jopa mahdottomaksi saada hiilivetyjen tuotantoa koskeva lupa.

62 Tätä näkemystä ei voida asettaa kyseenalaiseksi Puolan tasavallan argumentilla, jonka mukaan kansallisessa menettelyssä tarkoitettu lupa kattaa sekä mineraalien etsintää ja tutkimista koskevan toimiluvan että niiden tuotantoon tarkoitetun toimiluvan.

63 Lisäksi on huomattava, että vaikka jäsenvaltiot voivatkin vapaasti taata tietyn korvauksen yritykselle, joka on vastannut mineraalien etsintää ja tutkimista koskevan toimintansa yhteydessä geologisen dokumentaation laatimisesta aiheutuneista kuluista, tällaista korvausta ei voida kuitenkaan toteuttaa geologista ja kaivostoimintaa koskevassa laissa säädetyssä muodossa ilman että rikotaan sääntöä, jonka mukaan kaikilla toimijoilla on oltava direktiivin 94/22 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu syrjimätön pääsy muun muassa hiilivetyjen hyödyntämistoimiin.

64 Tästä seuraa, että ensimmäisen kanneperusteen toinen osa on perusteltu.

65 Edellä esitetyn perusteella komission kanteensa tueksi esittämä ensimmäinen kanneperuste on hyväksyttävä.

Toinen kanneperuste

66 Toiseen kanneperusteeseen, joka koskee direktiivin 94/22 3 artiklan 1 kohdan väitettyä rikkomista, kuuluu enää kaksi osaa.

Toisen kanneperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

67 Komissio väittää toisen kanneperusteensa ensimmäisessä osassa, että geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain säännöksissä ei taata, että kussakin tapauksessa aloitetaan sellainen kilpailuttamismenettely, joka vastaa direktiivin 94/22 3 artiklan 2 kohdassa säädettyjä, hiilivetyjen etsintää, tutkintaa ja tuotantoa koskevien lupien myöntämiseen liittyviä periaatteita.

68 Komissio ei aseta kyseenalaiseksi sitä, että Puolan tasavalta on päättänyt jakaa kahteen osaan direktiivin 94/22 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun luvan siten, että on hankittava sekä kaivosoikeus että toimilupa. Tällaisessa tapauksessa näiden kahden oikeuden hankkimisen olisi kuitenkin tapahduttava direktiivin 94/22 3 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti ja sellaisin menettelytavoin, joilla taataan syrjimätön mahdollisuus saada lupa. On kuitenkin niin, että ainoastaan kaivosoikeus myönnetään kilpailumenettelyssä, kun taas toimilupa myönnetään asiakirjamenettelyn perusteella.

69 Puolan tasavalta muistuttaa, että geologista ja kaivostoimintaa koskevassa laissa säädetyssä järjestelmässä direktiivin 94/22 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu lupa muodostuu sekä kaivosoikeudesta että toimiluvasta.

70 Mikä tahansa osapuoli voi sen mukaan pyytää kaivosoikeuden myöntämistä, mikä avaa sille mahdollisuuden saada toimilupa. Kukin kaivosoikeuden myöntämistä koskevan kilpailumenettelyn yhteydessä tehty tarjous arvioidaan puolueettomien arviointiperusteiden perusteella, joita voidaan soveltaa ketään syrjimättä.

71 Se, että käytännössä toimiluvan myöntämistä koskevaan muodolliseen hallinnolliseen menettelyyn hyväksytään vain yksi osapuoli eli se yritys, jonka tarjous on arvioitu parhaaksi ja joka on näin ollen tullut valituksi kaivosoikeuden myöntämistä koskevassa kilpailumenettelyssä, vahvistaa Puolan tasavallan mukaan sen, että kaivosoikeuden myöntämistä koskevan kilpailumenettelyn tulos ratkaisee toimiluvan myöntämisen. Näin ollen direktiivin 94/22 tavoite eli se, että toimilupa myönnetään

kilpailumenettelyssä toimijalle, joka on tehnyt läpinäkyvien ja syrjimättömien arviointiperusteiden avulla arvioituna parhaan tarjouksen, saavutetaan sen mukaan kansallisen säännöksen avulla sitä kokonaisuutena tarkasteltuna.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

72 Direktiivin 94/22 3 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että luvat annetaan noudattaen menettelyä, jonka mukaan kaikki kiinnostuneet osapuolet voivat jättää hakemuksen saman artiklan 2 tai 3 kohdan mukaisesti.

73 On kiistatonta, että geologista ja kaivostoimintaa koskevassa laissa säädetyn menettelyn kaltaisen kansallisen menettelyn nojalla lupa käyttää direktiivin 94/22 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla tietyllä maantieteellisellä alueella yksinoikeutta hiilivetyjen etsintään, tutkimiseen ja tuotantoon muodostuu sekä kaivosoikeudesta että toimiluvasta.

74 Se seikka, että vain kaivosoikeus myönnetään kilpailumenettelyssä, kun taas myönnettäessä toimilupaa kaivosoikeuden saajalle on noudatettava vain tiettyjä muodollisia edellytyksiä, ei ole kuitenkaan sellaisenaan ristiriidassa direktiivin 94/22 3 artiklan 1 kohdan kanssa. Ei voida näet heti alkuun sulkea pois sitä, että tällaisessa järjestelmässä on mahdollista taata, että ”luvat annetaan noudattaen menettelyä, jonka mukaan kaikki kiinnostuneet osapuolet voivat jättää hakemuksen” saman direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Näin on muun muassa tapauksessa, jossa kaikki kiinnostuneet osapuolet voivat jättää kaivosoikeuden saamista koskevan hakemuksen syrjimättömin ehdoin ja jossa edellytyksenä toimiluvan myöntämiseksi kilpailumenettelyn voittajalle on vain edellytyksiä, jotka eivät sisällä hakemusten arviointia direktiivin 94/22 5 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

75 Näin ollen toisen kanneperusteen ensimmäinen osa on perusteeton.

Toisen kanneperusteen toinen osa

– Asianosaisten lausumat

76 Komissio väittää toisen kanneperusteensa toisessa osassa, että ilmoitus tarpeesta järjestää kilpailumenettely julkaistaan ainoastaan Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiejissa (Puolan tasavallan virallinen lehti) mutta ei Euroopan unionin virallisessa lehdessä, mitä edellytetään direktiivin 94/22 3 artiklan 2 kohdassa, johon viitataan saman direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa.

77 Puolan tasavalta toteaa, että ministerineuvoston asetuksen 4 §:n 2 momentin mukaan kilpailuilmoitus, joka koskee maakaasun, öljyn ja niiden luonnollisten johdannaisten sekä kivihiilikerrostumissa olevan metaanin etsintää, hyödyntämistä ja tuotantoa koskevien kaivosoikeuksien myöntämistä, julkaistaan myös Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

78 Direktiivin 94/22 3 artiklan 2 kohdan, johon viitataan saman artiklan 1 kohdassa, mukaan menettely, jossa kaikki kiinnostuneet osapuolet voivat jättää lupahakemuksen, aloitetaan joko toimivaltaisten viranomaisten aloitteesta julkaisemalla Euroopan unionin virallisessa lehdessä hakemuspyyntöilmoitus tai julkaisemalla Euroopan unionin virallisessa lehdessä hakemuspyyntöilmoitus sen jälkeen kun jokin yritys on jättänyt hakemuksen.

79 On kiistatonta, että tätä julkaisemista koskevaa vaatimusta on noudatettu Puolan oikeusjärjestyksessä kaivosoikeuksien myöntämisessä.

80 Se seikka, että toimilupamenettelyyn ei kuulu tällaista julkaisemista, ei ole kuitenkaan sellaisenaan direktiivin 94/22 3 artiklan 2 kohdan ja tämän saman artiklan 1 kohdan vastaista, mikä perustuu samoihin syihin kuin ne, jotka on esitetty toisen kanneperusteen ensimmäisen osan tutkimisen yhteydessä.

81 Tästä seuraa, että toisen kanneperusteen toinen osa ei ole perusteltu ja se on näin ollen hylättävä.

Kolmas kanneperuste

82 Kolmas kanneperuste, joka koskee direktiivin 94/22 5 artiklan 1 ja 2 kohdan väitettyä rikkomista, jakautuu puolestaan kolmeen osaan.

Kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

83 Komissio väittää kolmannen kanneperusteensa ensimmäisessä osassa, että siltä osin kuin geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 17 §:ssä säädetään, että kaivostoimiluvan antamiselta voidaan edellyttää vakuuden asettamista toimiluvalla harjoitettavasta toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien korvausvaateiden varalta, jos se on perusteltua erityisen tärkeän valtiollisen edun tai yleisen edun vuoksi, kuten erityisesti ympäristönsuojeluun liittyvän edun vuoksi, tämä säännös on direktiivin 94/22 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan vastainen. Komissio toteaa lisäksi, että se, että toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on vakuuden asettaminen, ei voi perustua tämän direktiivin 6 artiklan 2 kohtaan, joka ei koske luvan myöntämistä tai epäämistä vaan ainoastaan tilannetta luvan myöntämishetkellä.

84 Puolan tasavalta kiistää komission näkemyksen ja katsoo, että direktiivin 6 artiklan 2 kohta mahdollistaa sen, että toimivaltainen kansallinen viranomainen voi edellyttää kaivostoimiluvan antamiseksi vakuuden asettamista, jos se on perusteltua erityisen tärkeän valtiollisen edun, kuten erityisesti ympäristönsuojeluun liittyvän edun, vuoksi.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

85 Direktiivin 94/22 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan luvat annetaan kaikissa tapauksissa yritysten teknistä ja taloudellista toimintakykyä koskevien arviointiperusteiden perusteella.

86 On totta, että vakuus, jonka asettamista voidaan edellyttää kaivostoimiluvan antamiseksi siten kuin geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 17 §:ssä säädetään, ei kuulu direktiivin 94/22 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan.

87 Direktiivin 5 artiklan 2 kohdan ja 6 artiklan 1 ja 2 kohdan perusteella jäsenvaltio voi kuitenkin edellyttää, kuten geologista ja kaivostoimintaa koskevan lain 17 §:ssä säädetään, kaivostoimiluvan antamiseksi vakuuden asettamista toimiluvalla harjoitettavasta toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien korvausvaateiden varalta, jos se on perusteltua erityisen tärkeän valtiollisen edun tai yleisen edun vuoksi, kuten erityisesti ympäristönsuojeluun liittyvän edun vuoksi.

88 Näin ollen kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa on perusteeton.

Kolmannen kanneperusteen toinen osa

– Asianosaisten lausumat

89 Komissio väittää kolmannen kanneperusteensa toisessa osassa, että velvollisuutta julkaista Euroopan unionin virallisessa lehdessä täsmälliset arviointiperusteet, jotka koskevat direktiivin 94/22 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja seikkoja, ei ole saatettu tyydyttävällä tavalla osaksi Puolan oikeusjärjestystä.

90 Puolan tasavalta kiistää rikkoneensa velvoitetta julkaista ja määritellä selvästi kaikki kiinnostuneiden osapuolten tekemiä tarjouksia koskevat arviointiperusteet. Sen mukaan ministerineuvoston asetuksen 2 §:n 3 momentissa täytetään tämä velvoite.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

91 Direktiivin 94/22 5 artiklan 1 kohdan viidennen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että arviointiperusteet, joiden perusteella luvat myönnetään, laaditaan ja julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä ennen sen kauden alkua, jolloin hakemukset on jätettävä.

92 Tässä yhteydessä on todettava, kuten komissio on väittänyt Puolan tasavallan kiistämättä tätä, että ministerineuvoston asetuksen 2 §:n 3 momentissa, johon kyseinen jäsenvaltio vetoaa, mainitaan vain sellaisia arviointiperusteiden tyyppejä, joiden perusteella tarjouksen katsotaan olevan edullisin. Lisäksi on huomattava, kuten komissio on todennut, että vaikka saman asetuksen 4 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, että Euroopan unionin virallisessa lehdessä on julkaistava kilpailuilmoitukset, joihin sisältyy muun muassa tarjousten arviointiperusteet, on kuitenkin niin, että käytännössä Puolan hallitus on tyytynyt julkaisemaan kyseisessä virallisessa lehdessä tarjousten arviointiperusteiden luokat viittaamalla niiden täsmällisen sisällön osalta ”tarjousten yksityiskohtaisista arviointiperusteista kaivosoikeuksien myöntämiseksi öljy- ja maakaasuesiintymien etsintään ja hyödyntämiseen tietyillä toimilupa-alueilla” laadittuun asiakirjaan, joka on saatavana ympäristöministeriön toimivaltaiselta osastolta.

93 Edellä esitetystä seuraa, että Puolan tasavalta ei ole toteuttanut kaikkia tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että direktiivin 94/22 5 artiklan 1 kohta saatetaan osaksi Puolan oikeusjärjestystä.

94 Näin ollen kolmannen kanneperusteen toinen osa on perusteltu.

Kolmannen kanneperusteen kolmas osa

– Asianosaisten lausumat

95 Komissio väittää kolmannen kanneperusteensa kolmannessa osassa, joka koskee direktiivin 94/22 5 artiklan 2 kohdan väitettyä rikkomista, että Puolan lainsäädännössä ei taata, että kaikki direktiivissä tarkoitettujen toimintojen harjoittamista koskevat edellytykset ja vaatimukset vahvistetaan ja toimitetaan kiinnostuneiden osapuolten saataville päivänä, josta alkaen lupahakemuksia voidaan jättää.

96 Puolan tasavalta kiistää komission esittämän väitteen mutta tyytyy toteamaan, että Puolan lainsäädännössä säädetään, että kaikki tarvittavat tiedot on annettava kiinnostuneille osapuolille tiedoksi ja että nämä tiedot ovat saatavilla menettelyn tietyssä vaiheessa, mutta että siinä varataan ainoastaan poikkeuksellisesti mahdollisuus täsmentää tiettyjä edellytyksiä toimiluvissa.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

97 Kuten direktiivin 94/22 5 artiklan 2 kohdassa säädetään, toiminnan toteuttamista ja lopettamista koskevat edellytykset ja vaatimukset, joita hakemusten jättöaikana voimassa olevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaan sovelletaan kuhunkin lupatyyppiin ja jotka ilmenevät itse luvasta tai on hyväksyttävä ennen luvan antamista, on laadittava ja niiden on oltava koko ajan niiden yritysten saatavilla, joita asia koskee. Kyseisen direktiivin 3 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa ne voidaan toimittaa viimeksi mainittujen saataville vasta päivänä, josta alkaen lupahakemuksia voidaan jättää.

98 Vaikka Puolan tasavalta kiistääkin kolmannen kanneperusteen kolmanteen osaan sisältyvän komission väitteen, se ei kiistä komission argumenttia, jonka mukaan Puolan lainsäädännössä ei taata, että kaikki kyseiset direktiivissä 94/22 tarkoitettujen toimintojen harjoittamista koskevat edellytykset ja vaatimukset laaditaan ja asetetaan niiden yritysten käyttöön, joita asia koskee, päivänä, josta alkaen lupahakemuksia voidaan jättää.

99 Näin ollen kyseinen lainsäädäntö ei ole yhteensopiva direktiivin 94/22 5 artiklan 2 kohdan kanssa.

100 Kolmannen kanneperusteen toinen osa on siis perusteltu.

101 Edellä esitetyn perusteella komission kanteensa tueksi esittämän kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa on hylättävä ja sen toinen ja kolmas osa on hyväksyttävä.

102 Näin ollen on todettava, että Puolan tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 94/22 2 artiklan 2 kohdan ja 5 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että kaikilla kiinnostuneilla osapuolilla on syrjimätön pääsy hiilivetyjen etsintä-, tutkimis- ja tuotantotoimintaan ja että luvat näiden toimintojen harjoittamiseen myönnetään noudattaen menettelyä, jonka mukaan kaikki kiinnostuneet osapuolet voivat jättää hakemuksen ja jossa noudatetaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä ennen sen kauden alkua, jolloin hakemukset on jätettävä, julkaistuja arviointiperusteita.

Oikeudenkäyntikulut

103 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä virkkeessä määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, kukin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan. Koska kumpikin asianosainen on hävinnyt nyt käsiteltävässä asiassa yhden tai useamman kanneperusteen, ne on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Puolan tasavalta ei ole noudattanut hiilivetyjen etsintään, hyödyntämiseen ja tuotantoon tarkoitettujen lupien antamisen ja käytön edellytyksistä 30.5.1994 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/22/EY 2 artiklan 2 kohdan ja 5 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että kaikilla kiinnostuneilla osapuolilla on syrjimätön pääsy hiilivetyjen etsintä-, tutkimis- ja tuotantotoimintaan ja että luvat näiden toimintojen harjoittamiseen myönnetään noudattaen menettelyä, jonka mukaan kaikki kiinnostuneet osapuolet voivat jättää hakemuksen ja jossa noudatetaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä ennen sen kauden alkua, jolloin hakemukset on jätettävä, julkaistuja arviointiperusteita.

2) Kanne hylätään muilta osin.

3) Euroopan komissio ja Puolan tasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset